

SIEMENS

Ing. Jiří Pohl / Brno 8.10.2013

Průběžně dobíjené elektrobusy

Energie pro dopravu

Až do 18. století žili lidé v energetické rovnováze s přírodou. Veškerá energie, kterou potřebovali pro své činnosti (včetně dopravy) pocházela z obnovitelných zdrojů. Zejména z fotosyntézy, vytvářející transformací slunečního svitu potravu pro ně i pro jejich zvířata.

V průběhu devatenáctého století se lidé naučili těžit a využívat uhlí. Následně též ropu a zemní plyn. Tedy fosilní paliva ve všech třech skupenstvích.

Využíváním fosilních paliv získalo lidstvo obrovskou energii, která mu umožnila zásadním způsobem rozvinout průmysl, bydlení, dopravu a řadu dalších aktivit.

Došlo k rozvoji hospodářského, společenského a rodinného života. Sekundárně se využívání energie fosilních paliv projevilo v prodloužení věku dožití, rozvoji vzdělanosti i změně životnímu stylu .

Význam spalování fosilních paliv

Čerpání energie fosilních paliv má i v současnosti pro fungování společnosti zásadní význam.

Na jednoho občana ČR připadá denní spotřeba primární energie 138 kWh/den. Z toho 77 % (106 kWh/den, tedy průběžně 4,4 kW) pokrývají fosilní paliva.

Spotřeba fosilních paliv na jednoho obyvatele (ČR, 2010)					
	energie	hmotnost	objem	objem	CO ₂
	kWh/den	kg/den	dm ³ /den	m ³ /den	kg/den
černé uhlí	14	2,0			5
hnědém uhlí	41	10,2			15
zemní plyn	24	1,8		3,0	5
ropa	27	2,2	2,7		7
celkem	106	16,2			32

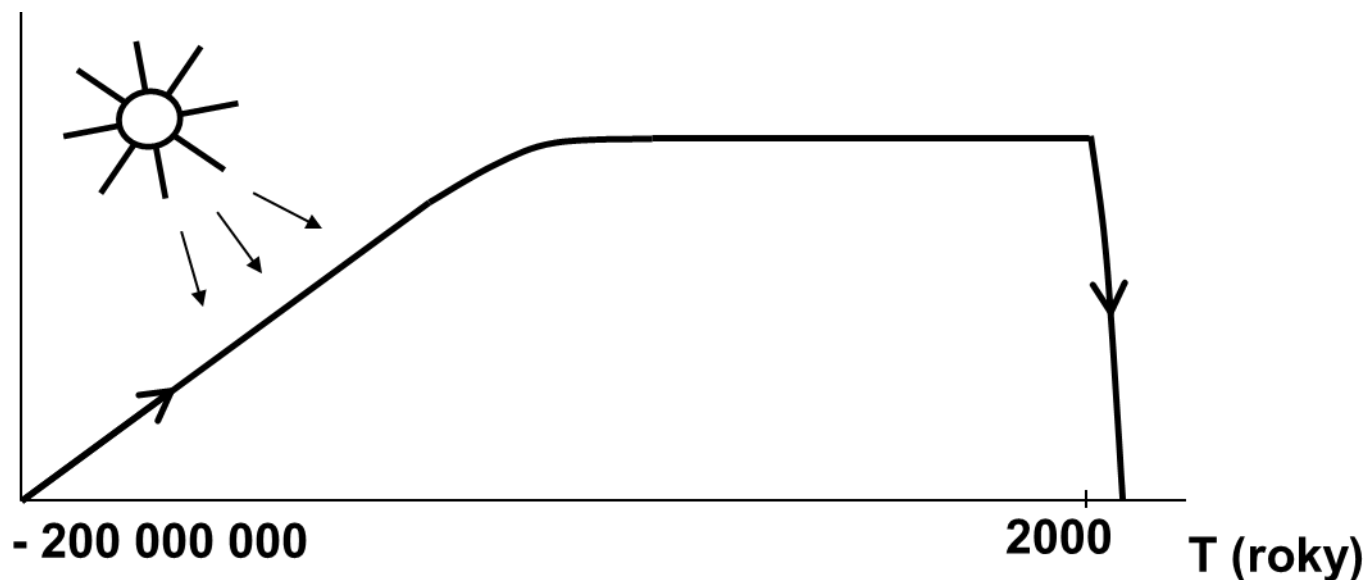
Fosilní paliva a doprava

Závislost dopravy na fosilních palivech, v současnosti zejména na ropě, dosáhla velmi nežádoucích rozměrů. V roce 2010 bylo v ČR 97 % energie pro dopravu tvořeno kapalnými uhlovodíkovými palivy, respektive jejich náhražkami.

Tato skutečnost má řadu negativních dopadů:

- **závislost dopravy na dovozu drahých paliv,**
- **trvale rostoucí cena fosilních paliv,**
- **nízká energetická účinnost využívání těchto paliv,**
- **vyčerpitelnost zdrojů (konečnost zásob) fosilních paliv,**
- **lokální znečištění ovzduší (spaliny),**
- **globální znečištění ovzduší (oxid uhličitý).**

Fosilní paliva

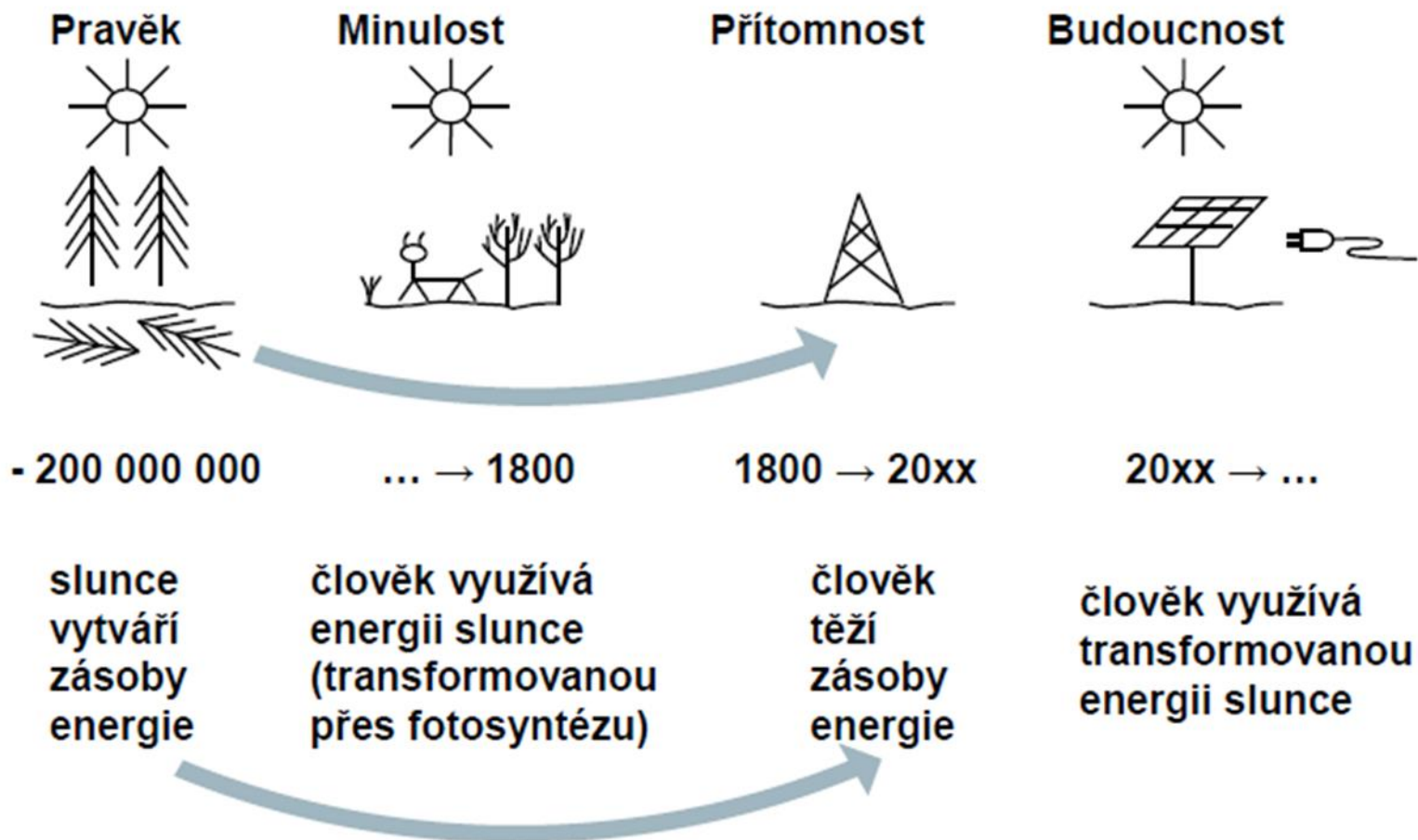

Fosilní paliva jsou v podstatě energetickou konzervou.

Vznikala zhruba 200 milionů let biologickou transformací energie slunečního záření a nyní bude zhruba v proběhu dvou století nenávratně spotřebována .

Šťastné období spotřeby fosilních paliv je nutno využít k naučení se žít i bez nich.

**Budoucnost dopravy je v ve využívání nikoliv minulé,
ale současné energie slunce.**

Elektrický versus naftový pohon

Elektrická vozba (účinnost v rozsahu vstup trakční napájecí stanice – obvod kol $\eta = 70 \%$), starší vozidlo (bez rekuperace):

- na 1 kWh trakční práce je nutno odebrat cca $1 / 0,7 = 1,4$ kWh z distribuční sítě

Elektrická vozba, moderní vozidlo s rekuperací brzdové energie (úspora 35 %):

- na 1 kWh trakční práce je nutno odebrat cca $1,4 \cdot (1 - 0,35) = 0,9$ kWh z distribuční sítě

Motorová vozba (nafta 10 kWh/litr, účinnost nafta / obvod kol $\eta = 30 \%$):

- na 1 kWh trakční práce je nutno spálit cca 0,33 litru motorové nafty o tepelném obsahu 3,3 kWh

Náklady na trakční energii

Při současné cenové úrovni (2,50 Kč/kWh el. energie, 28 Kč/dm³ nafty bez DPH) je energie pro provoz zastávkových vozidel na naftu zhruba čtyřikrát dražší, než vozidel na elektrickou energii.

Příklad: zastávkové vozidlo (15 t, 0,08 kWh/tkm, tedy $15 \cdot 0,08 = 1,2$ kWh/km):

elektrické napájení:

$E = 0,9 \cdot 1,2 = 1,08$ kWh elektrické energie za $1,08 \cdot 2,5 = 2,70$ Kč/km (100 %)

motorová nafta:

$B = 0,33 \cdot 1,2 = 0,40$ dm³ motorové nafty za $0,4 \cdot 28 = 11,20$ Kč/km (415 %)

=> rozdíl:

$\Delta = 11,20$ Kč/km – $2,70$ Kč/km = $8,50$ Kč/km

Vývoj mobility v EU – cíle

Programový dokument EU „Bílá kniha o dopravě“ (březen 2011) má tři základní a kvantifikovatelné cíle:

- a) neomezovat, naopak rozvíjet mobilitu, neboť ta je součástí hospodářského, společenského i rodinného života,**
- a) zbavit mobilitu závislosti na kapalných uhlovodíkových palivech (zejména na ropě), která v současnosti pokrývají 96 % energie pro dopravu v EU, neboť jde o perspektivně nedostatečné, drahé a do EU importované zboží (v roce 2010 dovezla EU ropu za 210 miliard EUR),**
- b) zásadním způsobem snížit produkci CO₂ dopravou, a to ve srovnání s výchozí úrovní roku 2008 o 20 % do roku 2030 a o 70 % do roku 2050**

„Pokud se nebudeme závislostí na ropě zabývat, mohla by být schopnost občanů cestovat, jakož i naše ekonomická bezpečnost značně ohrožena a to by mohlo mít nedozírné následky na inflaci, obchodní bilanci a celkovou konkurenceschopnost ekonomiky EU.“

EU KOM (2011) 144

Vývoj mobility v EU – nástroje

Ve snaze neomezovat mobilitu ani po eskalaci cen ropy je preferována doprava v elektrické trakci:

- z městské dopravy postupně vyloučit automobily se spalovacími motory (prioritní orientace na hromadnou dopravu s elektrickou trakcí)
- nákladní dopravu nad 300 km převést ze silnic a dálnic na železnici
- příměstskou dopravu převést ze silnice na železnici
- meziměstskou silniční dopravu nahradit železnici (osobním automobilům a autobusům zůstane operativní a venkovská doprava)
- leteckou dopravu nad pevninou nahradit železnici (letadla zůstanou lety přes oceán)

Vývoj dopravy v České republice

Za posledních dvacet let (1993 až 2012) došlo v ČR k:

- **zvýšení počtu obyvatel na 102 %,**
- **zvýšení HDP na 160 %,**
- **zvýšení přepravních výkonů nákladní dopravy na 115 %,**
- **zvýšení přepravních výkonů osobní dopravy na 150 %,**
- **zvýšení spotřeby energie v dopravě na 230 %,**
- **zvýšení exhalací produkovaných dopravou na více než 200 %.**

⇒ **dopravou se plýtvá,**

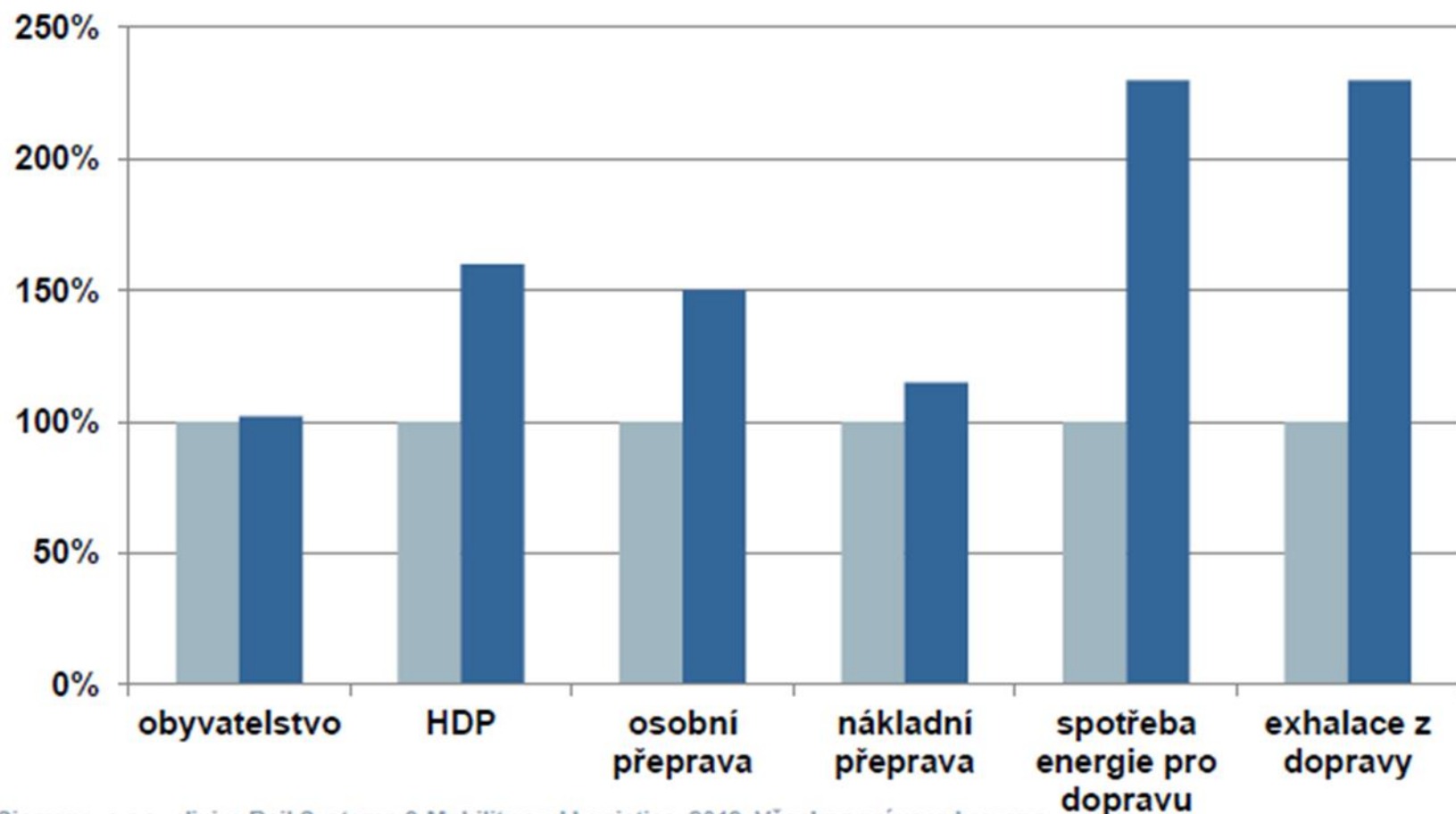
⇒ **doprava plýtvá energiemi.**

Dominantním dopravním systémem se stala energeticky vysoce náročná automobilová doprava, která zajišťuje 60 % přepravních výkonů osobní dopravy a 76 % přepravních výkonů nákladní dopravy.

Vývoj posledních dvaceti let v České republice

Česká republika 1993 - 2012

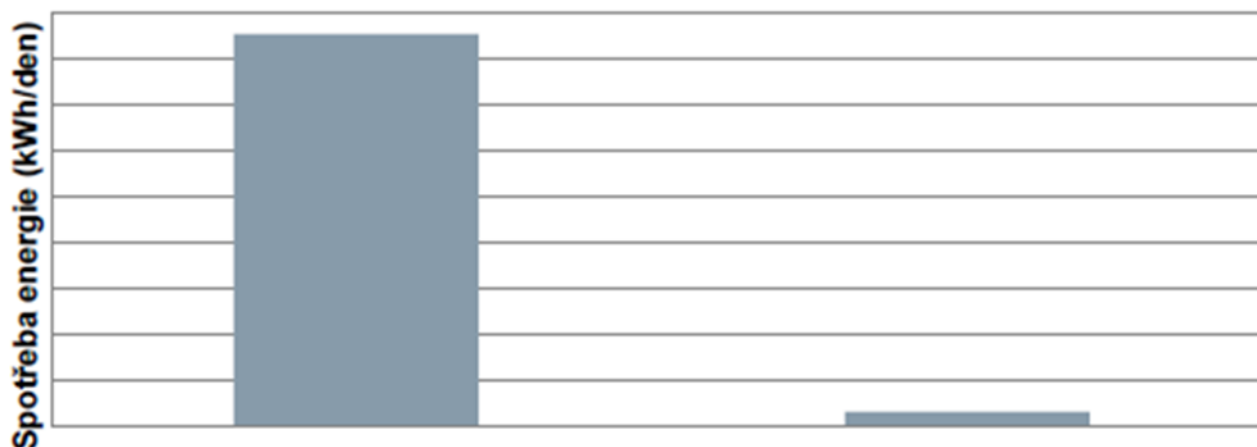
■ 1993 ■ 2012

Vývoj dopravy v České republice

- podíl uhlovodíkových paliv na energiích pro dopravu vzrostl na 97 % (17 kWh/den),
- podíl elektřiny na energiích po dopravu klesl na 3 % (0,6 kWh/den).

denní spotřeba energie pro dopravu na jednoho obyvatele
v ČR

I takto malý podíl elektrické energie však v ČR zajišťuje:

- 14 % přepravních výkonů osobní dopravy,
- 19 % přepravních výkonů nákladní dopravy.

=> to dokládá vysokou efektivitu elektrické vozby, zejména kolejové.

Aktualizovaná státní energetická koncepce České republiky

V listopadu 2012 předložilo Ministerstvo průmyslu a obchodu vládě ČR strategický dokument Aktualizovaná státní energetická koncepce České republiky (zpracovaný týmem odborníků pod vedením prof. Pačese).

Jedním z bodů koncepce je orientace ČR na jadernou energetiku, což má dva cíle:

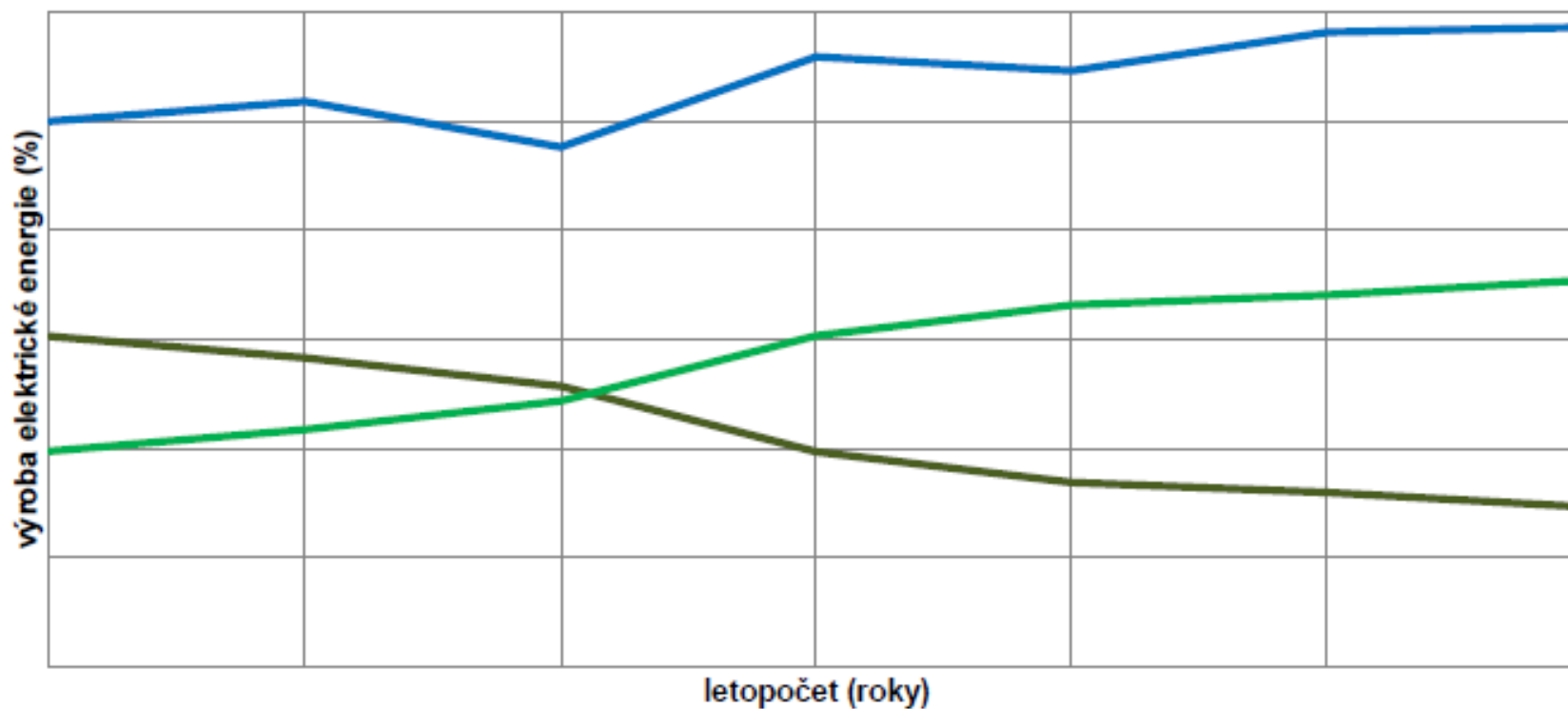
Zvýšení podílu elektřiny na celkové konečné spotřebě energií z dosavadních 21 % na 25 %,
⇒ náhrada části importované ropy elektrickou energií (pokles jejího podílu na konečné spotřebě ze 30 % na 25 %),

Zásadní proměna elektrárenství, dosud z 61 % založeného na spalování fosilních paliv (zejména hnědého uhlí), na dominantní (71 %) roli bezemisních elektráren,
⇒ pokles produkce CO₂ na výrobu 1 kWh elektrické energie pod 50 %.

Aktualizovaná státní energetická koncepce ČR

Výroba elektrické energie v ČR

— — —

Aktualizovaná státní energetická koncepce České republiky

Energetická koncepce ČR řeší energetický mix nejen na straně zdrojů, ale i na straně spotřeby. A to včetně dopravy, která je významným spotřebitelem energie (20 %). Základním principem je odklon energetiky od fosilních uhlovodíkových paliv.

V dopravě předpokládá výrazný růst podílu elektrické energie:

2012: ... 2 194 GWh (100 %)

2020: ... 2 684 GWh (123 %)

2030: ... 3 389 GWh (154 %)

2040: ... 4 444 GWh (203 %)

Aktualizovaná státní energetická koncepce České republiky

Na současné spotřebě elektrické energie pro dopravu (2 200 GWh/rok) se podílí:

- zhruba z 50 % (1 100 GWh/rok) železnice,
- zhruba z 50 % (1 100 GWh/rok) městská hromadná doprava (metro, tramvaje, trolejbusy).

Jak a proč zvýšit spotřebu elektrické energie v dopravě o 1 200 GWh již do roku 2030?

Cílem není spotřebovat více energie, ale cílem je dosáhnout celkového snížení spotřeby energie:

- zvýšit podíl efektivně využívané elektrické energie,
- to umožní snížit podíl kapalných paliv, která jsou využívána méně efektivně.

Dvě cesty k vyšší energetické efektivnosti dopravy:

- náhrada spalovacího motoru (účinnost 30 až 40 %) elektrickým (účinnost 90 %),
- snížení trakčního odporu (kolejová doprava, hromadná doprava – dlouhá vozidla /vlak s nízkým aerodynamickým odporem).

Jak v městské dopravě?

Rovněž v městské dopravě je potřebné zásadním způsobem zvýšit podíl elektrické energie na úkor spalování uhlovodíkových paliv (nafta, benzin, plyn).

Na individuální elektromobily nelze spoléhat, to není základní cesta – automobily jsou svými majiteli denně využívány jen velmi krátký čas a ujedou malou vzdálenost.

Ekonomicky se nevyplatí investovat do nákupu individuálně používaného elektromobilu zaměstnaným člověkem (tedy vozidla s nízkým denním časovým využitím).

Elektromobily proto budou mít význam jen v oblastech četnějšího využívání, tedy s profesním řidičem (taxi, služební vozy, rozvážka, ...).

=> Rozhodující roli ve zvýšení podílu elektrické trakce ve městské dopravě musí zajistit vozidla denně provozovaná 12 až 18 hodin a schopná denně ujet cca 300 km. Těmi jsou vozidla městské hromadné dopravy.

Role autobusové dopravy v MHD v ČR

V 19 velkých městech v ČR, jejichž Dopravní podniky jsou členy SDP ČR zajišťuje povrchová elektrická vozba (tramvaje a trolejbusy) 54 % přepravní nabídky (v místových kilometrech).

Zbývajících 46 % přepravní nabídky zabezpečují autobusy (rok 2012):

přepravní nabídka	12 351 000 000	místových km
dopravní výkon	151 000 000	vozových km
počet vozidel	2 865	vozů
spotřeba nafty	66 000 000	litrů/rok
náklady na naftu	1 836 000 000	Kč/rok
produkce CO ₂	174 000 000	kg/rok

Perspektivní převzetí autobusové dopravy vozidly elektrické trakce je významným potenciálem rozvoje elektromobility a naplnění Aktualizované státní energetické koncepce ČR (potenciál spotřeby elektrické energie cca 240 GWh/rok).

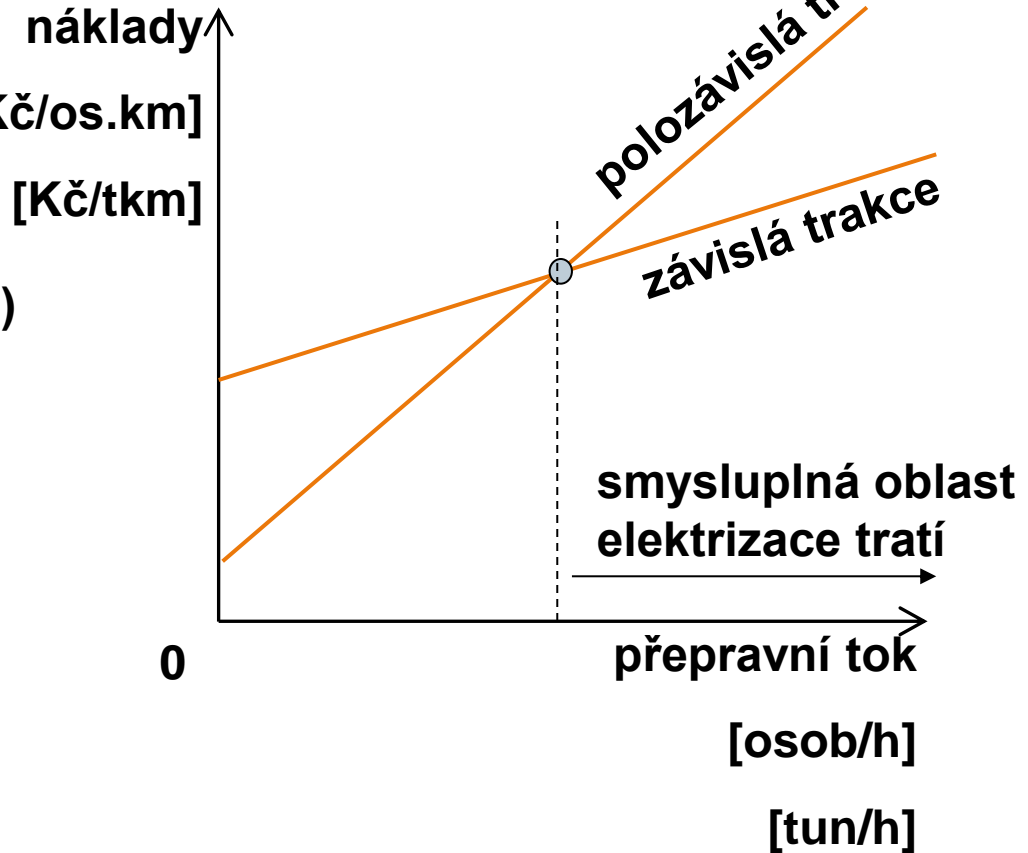
Optimální volba

Závislá trakce

- vysoké fixní náklady [Kč/os.km] (pevná trakční zařízení)
- nízké variabilní náklady [Kč/tkm] (levná elektrická energie)

Polozávislá trakce

- nízké fixní náklady
- vyšší variabilní náklady (zvýšení ceny elektrické energie jejím uskladněním)

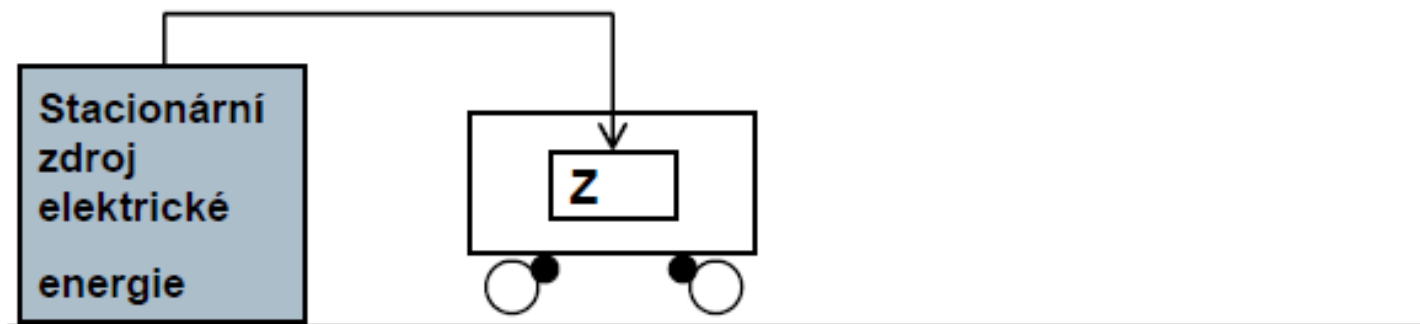

Oblasti optimálního využití:

- dostatečně intenzivní provoz => výhodnější (levnější) je závislá trakce
- málo intenzivní provoz => výhodnější (levnější) je polozávislá trakce

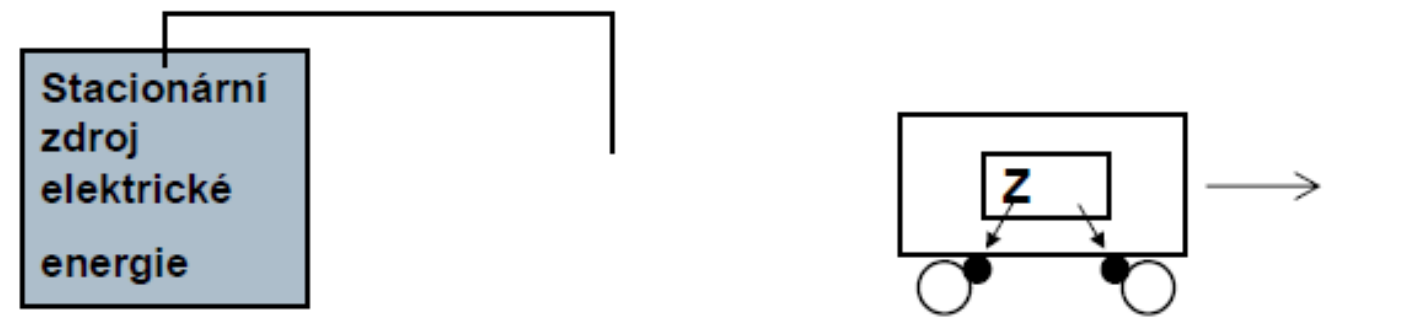
Polozávislá elektrická vozba

1. Fáze -
nabíjení

Zásobník energie na vozidle je nabíjen ze stacionárního zařízení

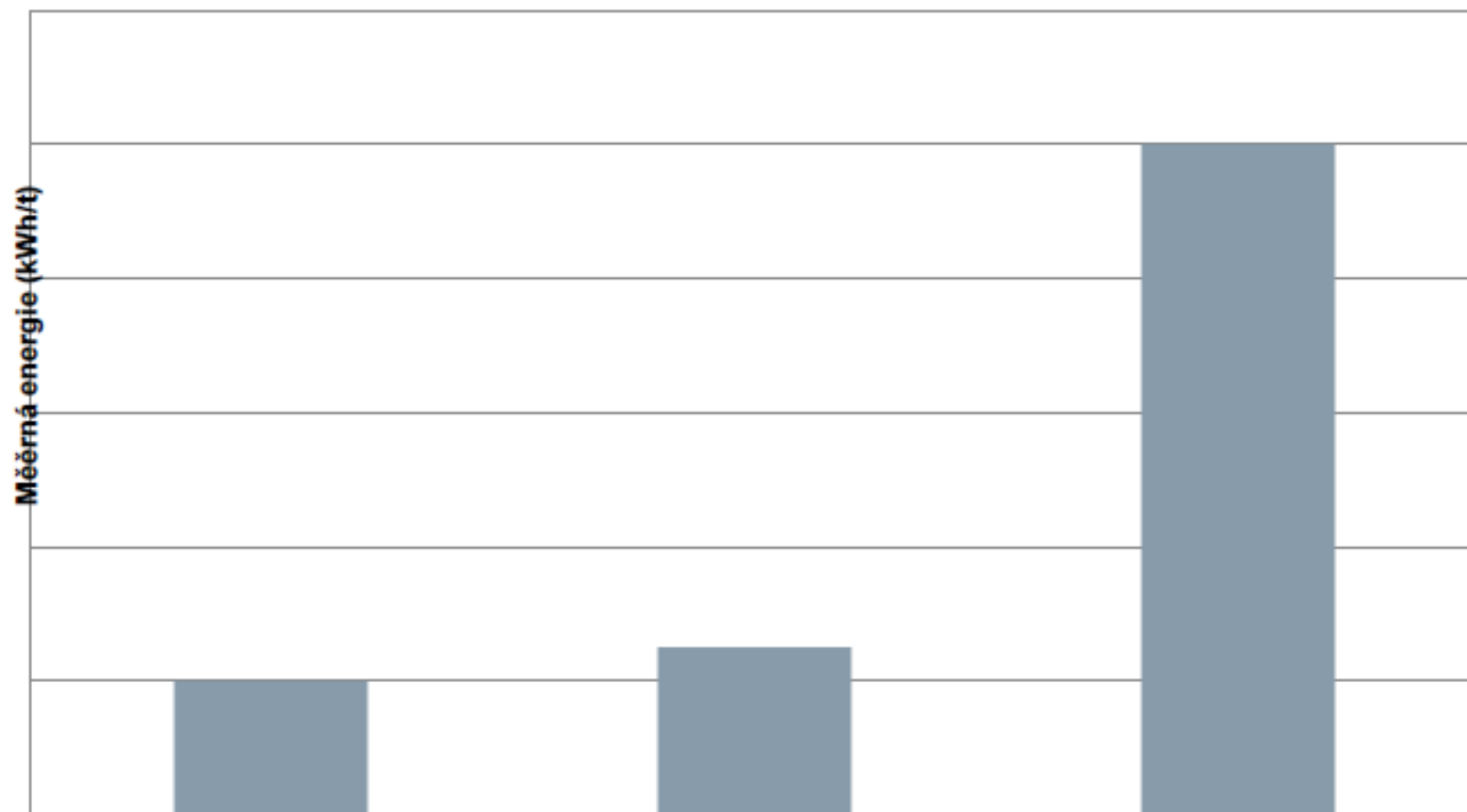
2. Fáze -
jízda

Pohon vozidla je napájen ze zásobníku na vozidle

Lithiové akumulátory mají čtyřnásobně větší měrnou energii, než olověné

Měrná energie akumulátorů

Potřebný denní dojezd

Směrné hodnoty denní doby provozu:

- soukromý individuální elektromobil pod denní dojíždění do práce:

$$L = T \cdot v = 2 \cdot 0,5 \cdot 80 = 80 \text{ km}$$

- městský linkový elektrobus:

$$L = T \cdot v = 15 \cdot 20 = 300 \text{ km}$$

Potřebná velikost zásobníku energie

Běžné dvouosé trolejbusy délky cca 12 m pracují v městské dopravě s gradientem spotřeby elektrické energie pro trakci a vytápění cca 2 kWh/km. Tedy při celodenním provozu s denním proběhem (dojezdem) 300 km by potřebovaly zásobník energie schopný vydat:

$$A = E \cdot L = 2 \cdot 300 = 600 \text{ kWh/km}$$

Aktuální stav techniky (lithiový akumulátor s měrnou energií 100 kWh/t, nutnost cca 30 % rezervy na stárnutí a provozní vlivy) umožňuje takový zásobník vytvořit s jeho hmotností:

$$m = E / (c \cdot Ka) = 600 / (0,7 \cdot 100) = 8,6 \text{ t}$$

Umístit do dvouosého silničního vozidla zásobník energie o hmotnosti 8,6 t není reálné.

Potřebná velikost zásobníku energie

Rekuperace brzdové energie

Rekuperací lze snížit gradient spotřeby elektrické energie pro trakci a vytápění dvouosého vozidla délky cca 12 m na cca 1,5 kWh/km.

Při dojezdu 300 km/den je potřebné vybavit vozidlo akumulátorem pro odběr 450 kWh, tedy při uvažování nezbytné 30 % rezervy akumulátorem se jmenovitou energií 640 kWh. To znamená při použití lithiových článků hmotnost zásobníku energie cca 6,4 t. Ani to není reálné.

Vytápění

Absencí vytápění lze dále snížit gradient spotřeby elektrické energie pro trakci a vytápění dvouosého vozidla délky cca 12 m na cca 1,0 kWh/km.

Při dojezdu 300 km/den je potřebné vybavit vozidlo akumulátorem pro odběr 300 kWh, tedy při uvažování nezbytné 30 % rezervy akumulátorem se jmenovitou energií 430 kWh. To znamená při použití lithiových článků hmotnost zásobníku energie cca 4,3 t. Ani to není reálné.

Energie pro vytápění elektrobusů

Energetická bilance spalovacího motoru:

- 30 až 40 % energie paliva se promění v mechanickou práci,
- 30 až 40 % energie paliva ohřívá výfukové plyny
- 20 až 30 % energie paliva ohřívá chladicí vodu.

Energetická bilance trakčního elektromotoru:

- 90 až 95 % elektrické energie se promění v mechanickou práci,
- 5 až 10 % elektrické energie se promění v tepelné ztráty.

⇒pohon spalovacím motorem je energeticky nevhodný, ale produkuje dostatek ztrátového tepla pro vytápění vozidla odpadní energií,

⇒pohon trakčním elektromotorem je energeticky výhodný, proto ale neprodukuje dostatek ztrátového tepla pro vytápění vozidla odpadní energií.

Vytápění elektrobuseů

Možnosti vytápění elektrobuseů:

a) Naftové

Není čisté řešení:

- vozidlo je nadále závislé na drahých kapalných palivech (na ropě),
- vozidlo produkuje spaliny,
- vozidlo nelze deklarovat jako bezemisní a využívat výhody s tím spojené,
- naftový agregát nedokáže v letním období chladit (klimatizovat) interiér, což již je standardem automobilů a během pár let bude i standardem MHD.

b) Elektrické

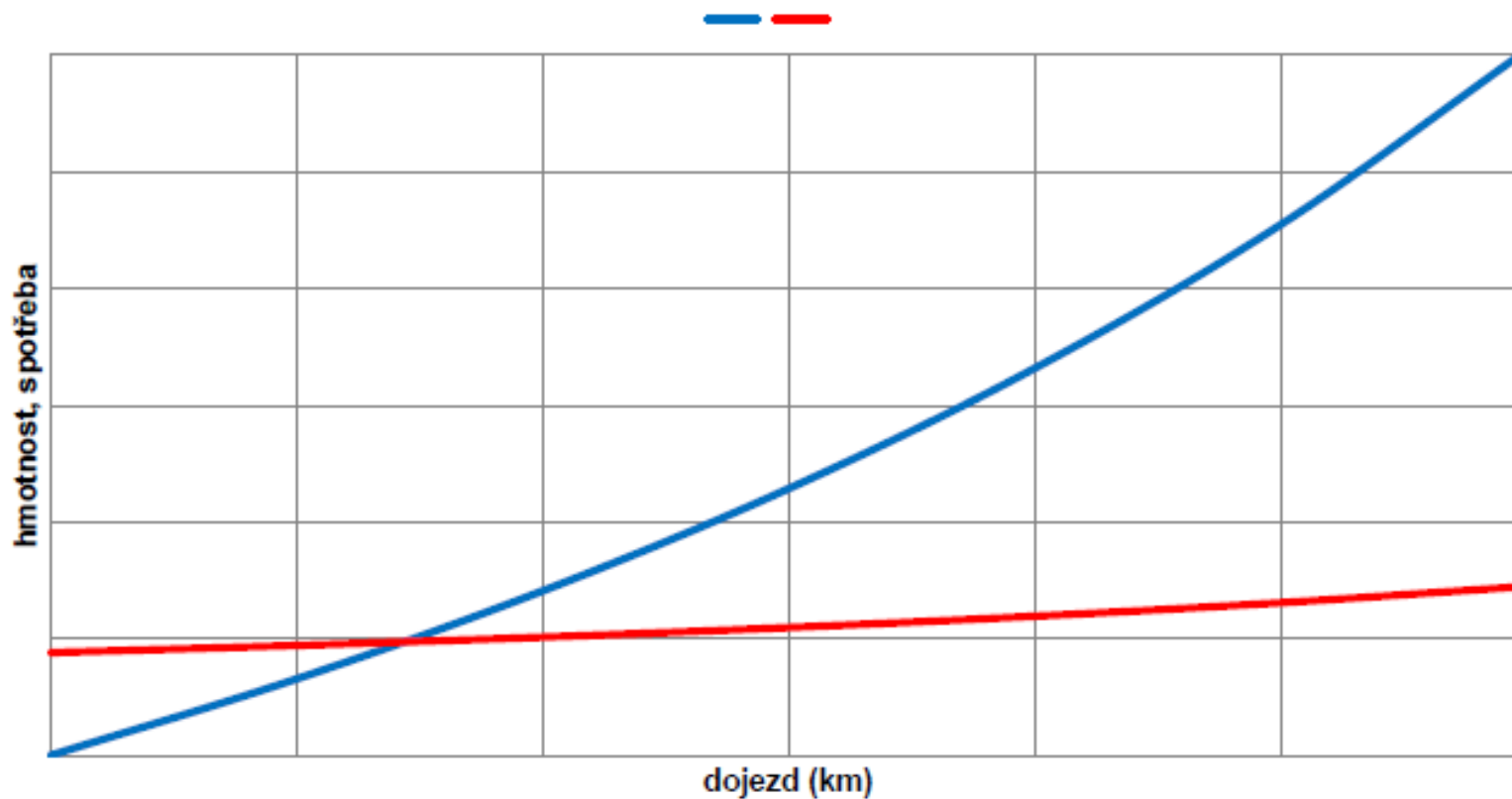
Je čisté řešení:

- vozidlo je nezávislé na drahých kapalných palivech (na ropě),
- vozidlo neprodukuje spaliny,
- vozidlo lze deklarovat jako bezemisní a využívat výhody s tím spojené,
- rezervu v energii akumulátoru pro vytápění lze v letním období využít pro chlazení interiéru, což již je standardem automobilů a během pár let bude i standardem MHD.

=> jednoznačným trendem u soudobých elektrobuseů je **elektrické vytápění a klimatizace** prostoru pro cestující (byť to zvyšuje dimenzování akumulátoru).

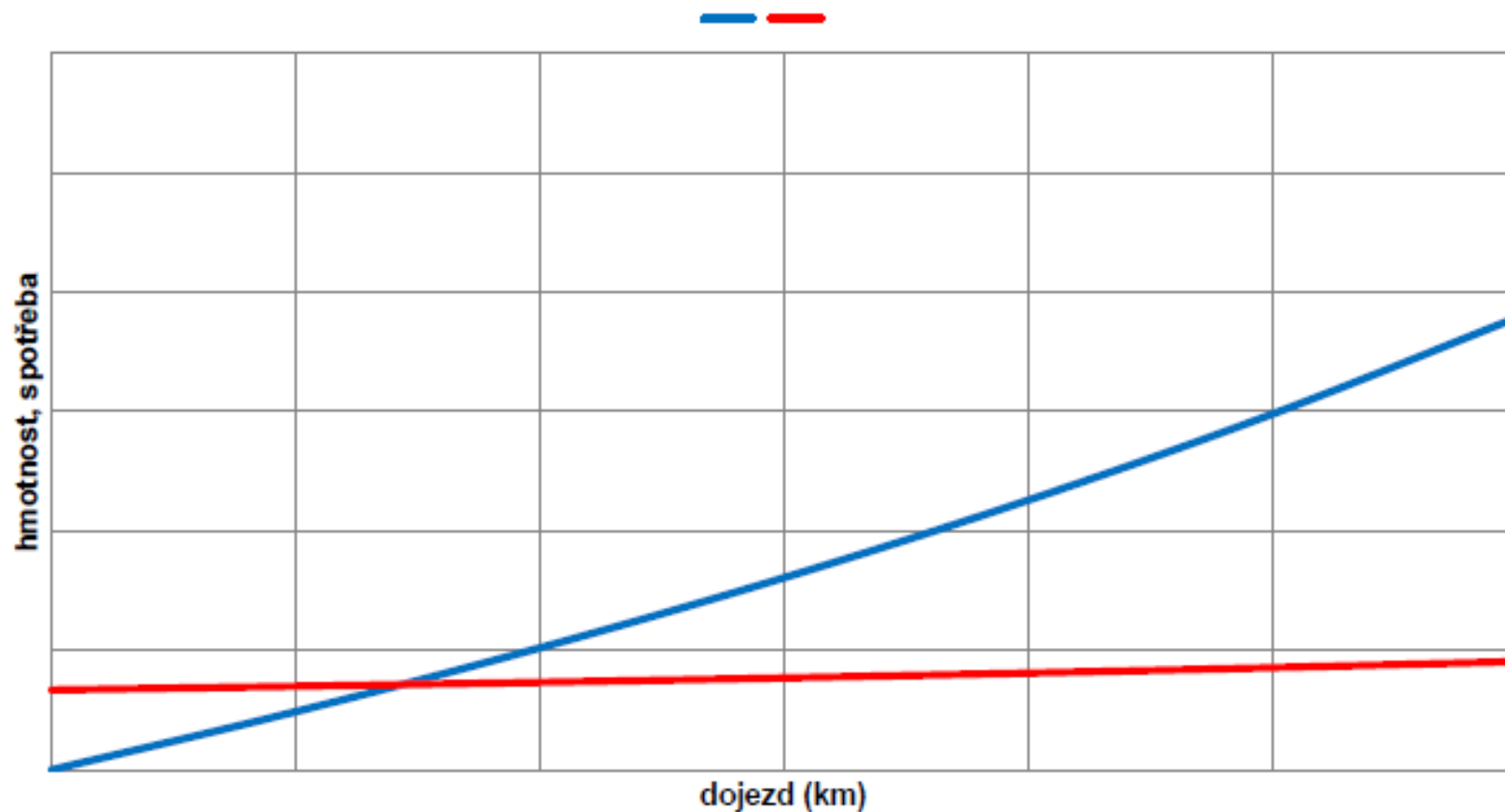
Modelový městský elektrobus 12 m, 10 t netto

Vliv dojezdu (Li, bez rekuperace, s HVAC)

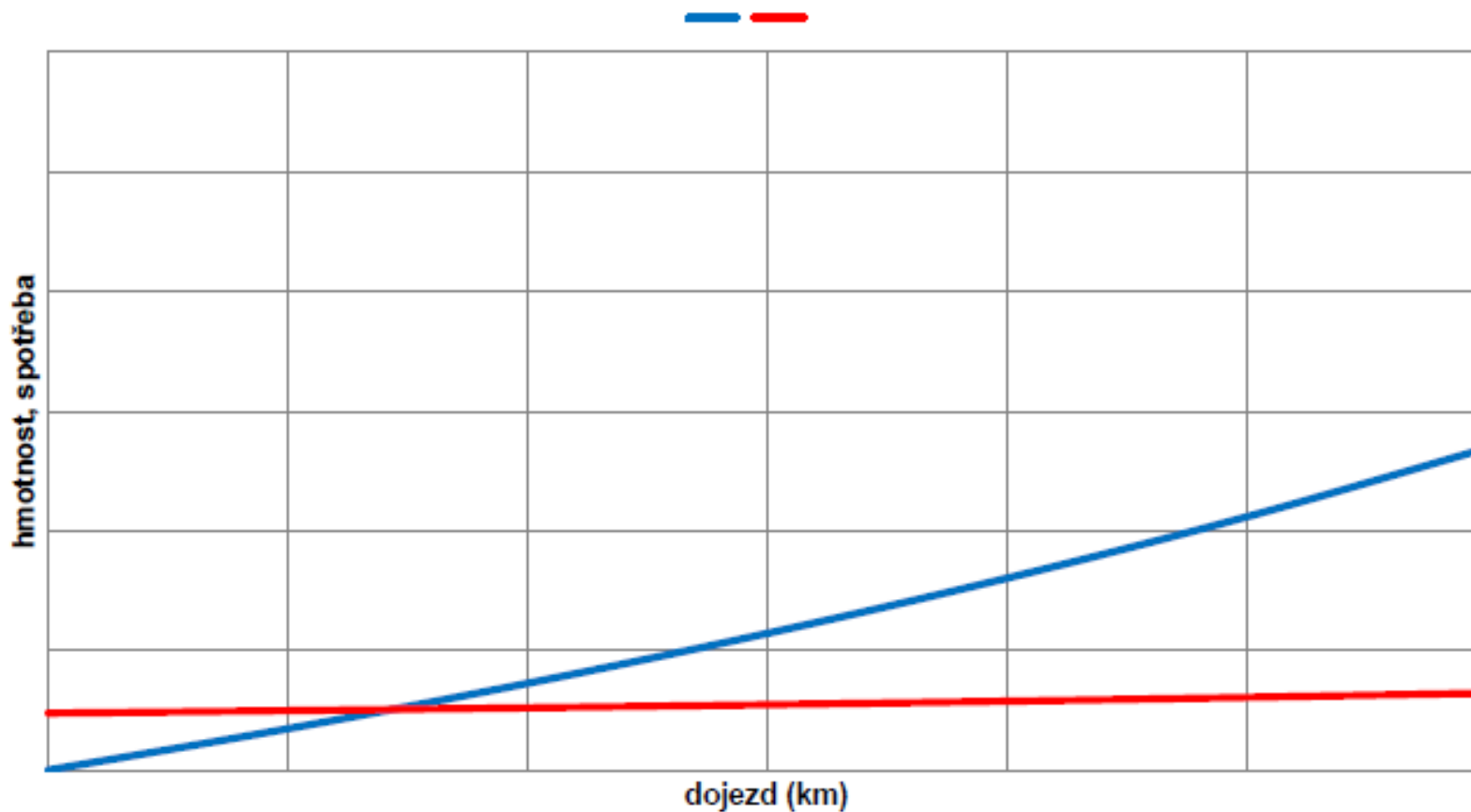
Modelový městský elektrobus 12 m, 10 t netto

Vliv dojezdu (Li, s rekuperací, s HVAC)

Modelový městský elektrobus 12 m, 10 t netto

Vliv dojezdu (Li, s rekuperací, bez HVAC)

Praktická realizace elektobusů

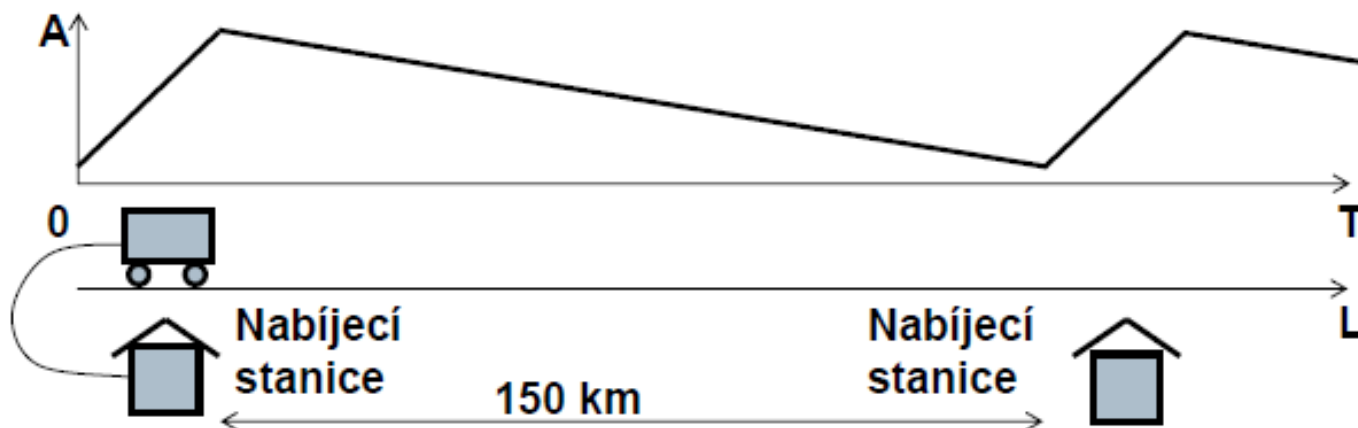
V zásadě jsou dvě možnosti technického řešení elektobusů:

- a) **Modifikované vozidlo na bázi standardně vyráběného autobusu s naftovým motorem**
    - výhoda: ověřené vozidlo, levné, dostupné náhradní díly,
    - nevýhoda: malý prostor a hmotnostní limit pro zástavbu zásobníku energie,

  - b) **Unikátní vozidlo koncepčně řešené jako elektobus (s velkým prostorem a hmotnostní rezervou pro zásobník energie)**
    - výhoda: potřebný prostor a hmotnostní limit pro zástavbu zásobníku energie
    - nevýhoda: neověřené vozidlo, drahé, obtížně dostupné náhradní díly.
- ⇒ druhá možnost je ekonomicky investičně i provozně neschůdná,
- ⇒ při současném stavu techniky (akumulátory 100 kWh/t) **není technicky reálné** postavit na bázi standardního autobusu elektobus **pro celodenní linkový provoz** v městské hromadné dopravě (výjimka: speciální nemocniční či turistické linky s velmi malým denním proběhem).

Elektrobus pro stacionární dobíjení

Po nabití zásobníku energie na vozidle v nabíjecí stanici využívá vozidlo energii ze zásobníku energie až do jeho vybití.

Reálný dojezd v městském provozu (s rekuperací a elektrickým vytápěním, Li akumulátor 20 % hmotnosti vozidla): **150 km**, tedy cca 8 hodin provozu.

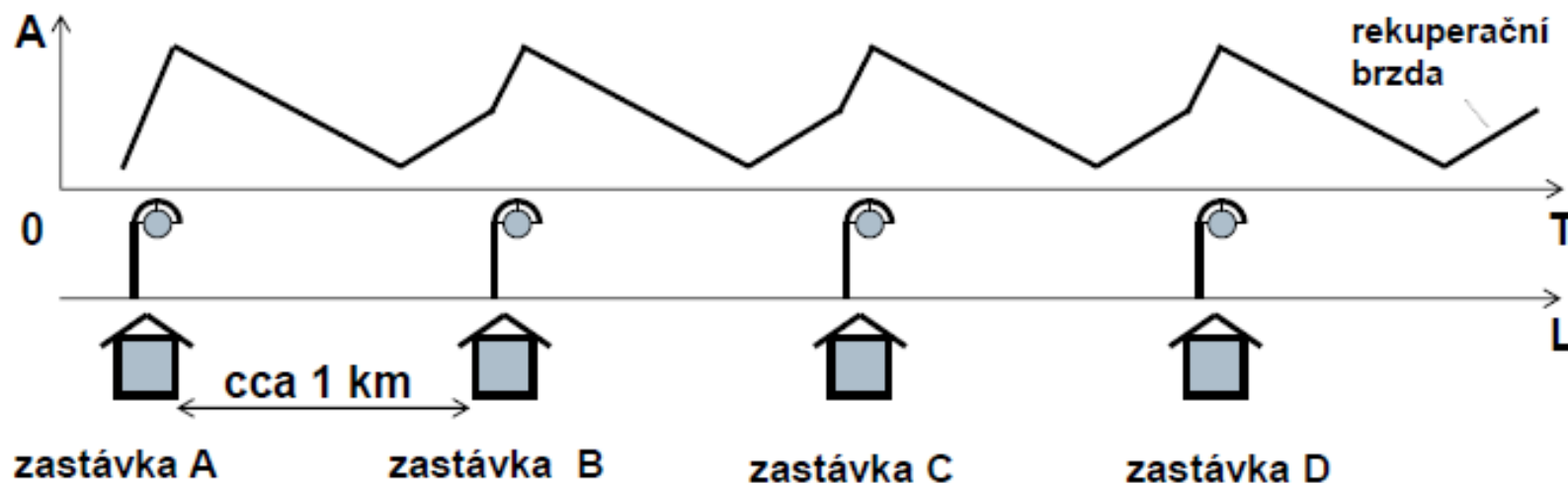

Elektrobus pro stacionární dobíjení ze zásuvky 3 X 400 V 50 Hz

Elektrobus – zastávkový princip (malý rychlý zásobník energie - kondenzátor)

Zásobník je dobíjen na každé zastávce (v průběhu výstupu a nástupu cestujících) po dobu cca **15 až 20 sekund** a je dimenzován pouze na jízdu k následující zastávce (dojezd na jedno nabití cca **2 km**).
Vozidlo je na lince schopno neomezeného celodenního provozu.

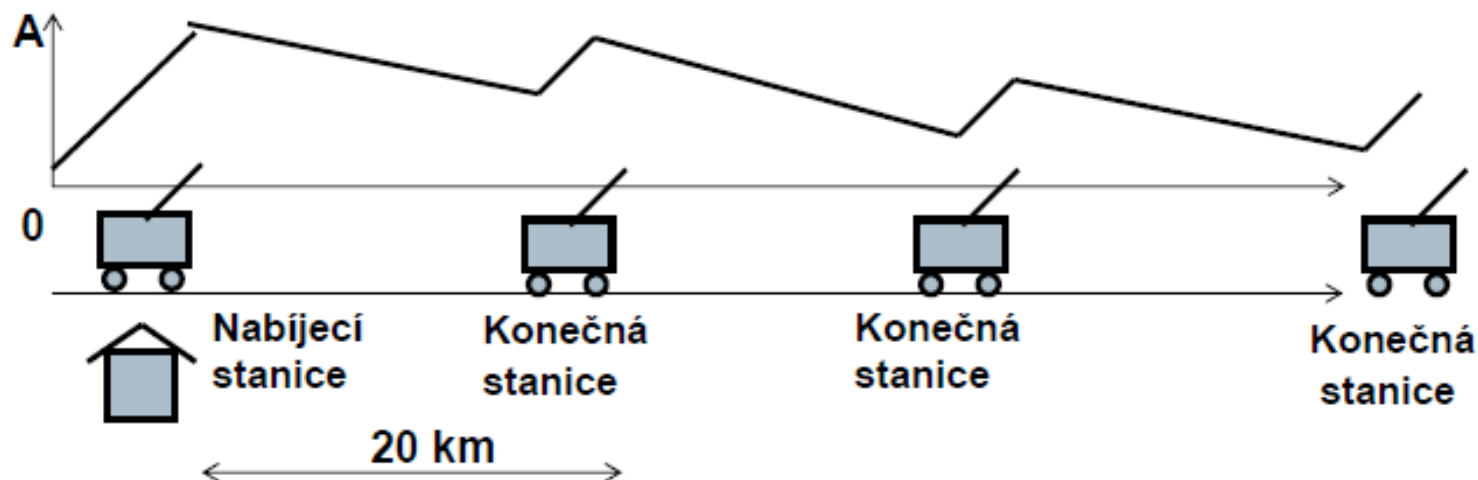
E-BRT (electric Bus Rapid Transit)

Elektrobus – průběžné dobíjení

Po nabití zásobníku energie na vozidle v nabíjecí stanici využívá vozidlo v průběhu provozu na lince čas pobytu na konečných stanicích k opakovanému dobíjení po dobu cca 10 až 15 minut při zhruba jednohodinovém cyklu.

Reálný dojezd v městském provozu (s rekuperací a elektrickým vytápěním, Li akumulátor 10 % hmotnosti vozidla): **300 km**, tedy cca 16 hodin (prakticky neomezený cyklus). Bez průběžného dobíjení cca 80 km.

Elektrobus pro oběhový provoz (1-hodinový cyklus) Průběžné dobíjení na konečné stanici

Možnosti čerpání energie pro průběžné dobíjení elektrobusesů

a) Distribuční síť 3 x 400 V 50 Hz

- omezený výkon sítě,
- nutnost jednání s distributorem,
- výkopové práce,
- nutnost řešení přenosu energie síť – vozidlo (konduktivní či induktivní),
- drahá energie ze sítě nn

b) Trakční napájení elektrických drah

- velký nabíjecí výkon (krátké nabíjecí časy),
- využití existujících měníren a trakčního vedení metra, tramvají a trolejbusů,
- vlastní energetická síť dopravce, příznivý vn tarif,
- výkonová rezerva v tradiční síti po nasazení moderních vozidel s rekuperací,
- levné zřízení nabíjecích míst (vzdušné vedení),
- možnost využití přebytků rekuperované energie,
- snadné a rychlé připojení sběračem.

Aplikace průběžně dobíjených elektrobusů v systému MHD

- páteřní linky MHD jsou zajišťovány systémy s elektrickou závislou trakcí (s liniovým trakčním vedením a trakčními napájecími stanicemi): metro, tramvaje, trolejbusy,
- k přestupním stanicím na páteřních linkách svázejí, respektive rozvázejí, cestující autobusy. Ty obsluhují méně osídlených oblastí), ve kterých se z důvodu slabých přepravních proudů nevyplatí budovat liniové trakční vedení a trakční napájecí stanice.

= > v těsné blízkosti konečných autobusových linek je městská elektrická dráha. Nabízí se racionální možnost využít již existujících trakčních napájecích stanic (měníren) a trakčního vedení i k napájení nabíjecích míst pro elektrobusy.

Konečná stanice tak má nejen **přepravní význam** (přestup cestujících), ale i **energetický význam** (předávání energie).

Analogicky je možno zřizovat i parkoviště elektromobilů P + CH + R, respektive nabíjecí místa rozvážkových elektromobilů, na principu smart grids.

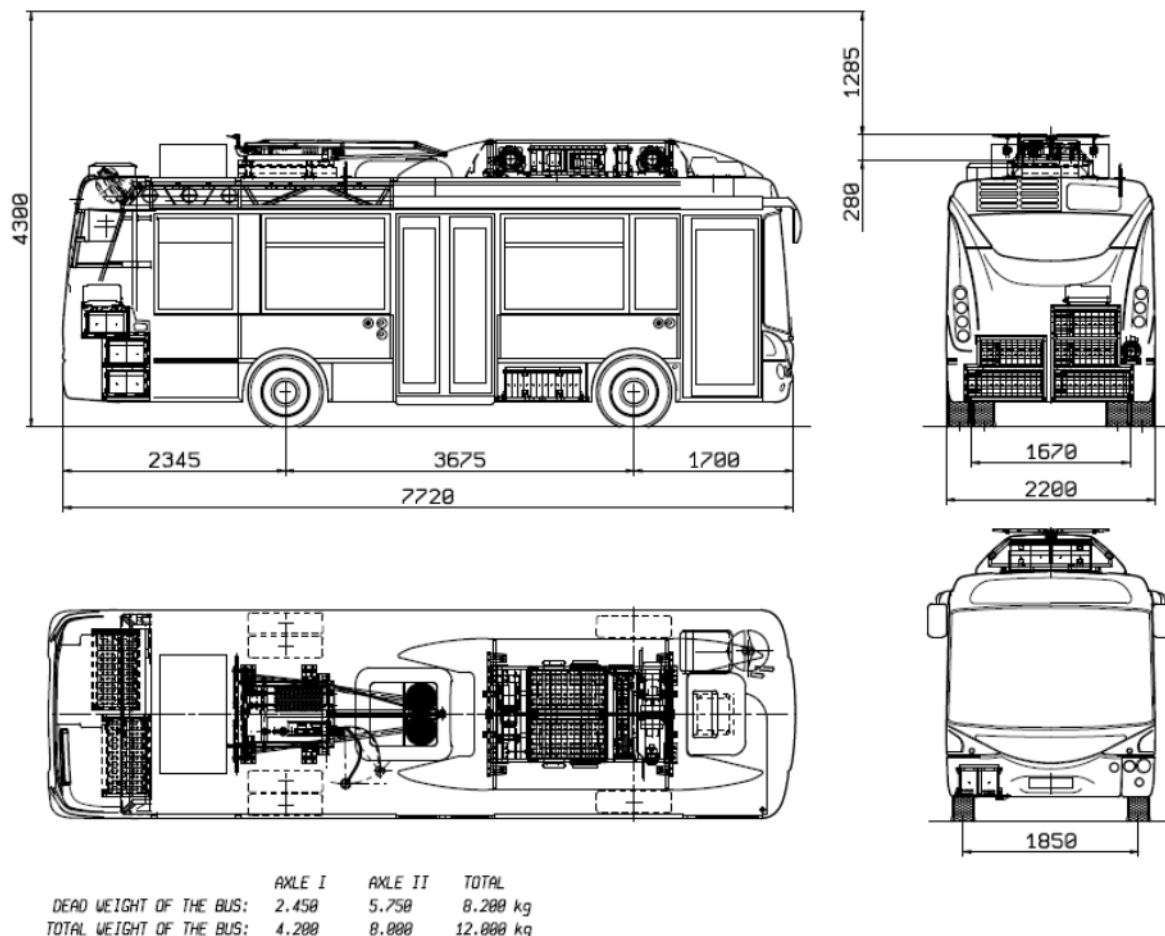
Technické řešení elektrobusu s průběžným nabíjením

- celková hmotnost (obs.): 12 000 kg
- hmotnost prázdného vozidla: 8 500 kg
- délka: 7,720 m
- šířka: 2,200 m
- výška: 3,050 m
- rozvor: 3,675 m
- převis: 2,345 m
- nejvyšší provozní rychlost 62 km/h
- přepravní kapacita: 13 + 26 + 1 + 1
(sedadla + stojící + osoba na vozíku + řidič)
- dojezd: neomezený
(ve městě na určené lince)
- typ akumulátoru: LiFe (Lithium-železo)
- energie akumulátoru: 96 kWh
- klimatizace: přepravní prostor,
elektrická
- trakční motor: třífázovýasynchroní 85/150 kW
- trakční měnič: DC-AC
IGBT Mono
- doba nabíjení: 10-15 min / 1 hodina

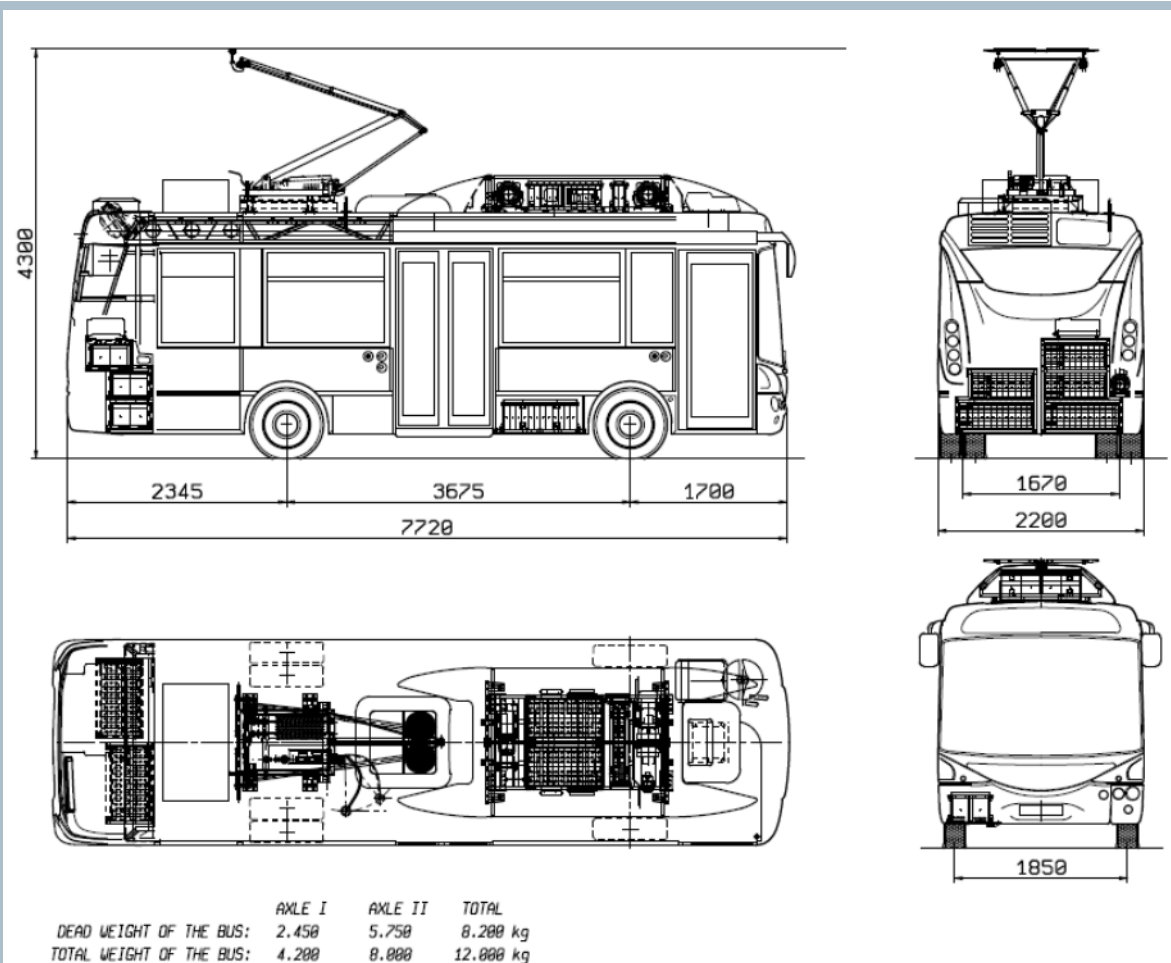

Elektrobus se spuštěným sběračem proudu (za jízdy)

Elektrobus se zdviženým sběračem proudu (za klidu při dobíjení)

Napájení dobíjecího místa elektrobusů z trakčního vedení z blízké tramvajové tratě

SIEMENS

Krátké slepé dvoustopé trakční vedení na konečné stanici určené k dobíjení elektrobusů

SIEMENS

Mendlovo náměstí – Výstaviště – Přehrada (elektroloď)

Elektrobus Siemens - Rampini Testování v Brně 5. až 13.10. 2013

Zvýšení podílu elektrické vozby v městské dopravě

Výchozí stav

Elektrická vozba je podmíněna liniovou infrastrukturou - trakční vedení plus kolej (u kolejových systémů)

Realita současnosti

a) ve městech a jejich okolí jsou především **rozvíjeny silniční komunikace** primárně určené především pro individuální automobilovou dopravu (včetně tunelů, přemostění, ...), zatím co rozvoj sítě elektrických vozidel (metro, tramvaje, trolejbusy) stagnuje

=> využít nově budované komunikace i pro MHD,

b) s růstem kultury bydlení (vysoké činžovní domy versus přízemní rodinné domky se zahradou) v okrajových oblastech měst výrazně **klesá plošná koncentrace osídlení** – elektrickou vozbu je potřebné přestat vázat jen na liniové stavby.

= > vozidla se zásobníky energie (polozávislá elektrická trakce)

Klíčové téma: elektrobuses

Závěr - vývoj městské dopravy

Trendy ve společnosti:

- **roste cena kapalných uhlovodíkových paliv => je potřebné řešit náhradu ropných paliv elektrickou energií,**
- **mění se formy osídlení měst. V důsledku růstu komfortu bydlení klesá plošná koncentrace obyvatelstva => jsou potřebné i méně kapacitní dopravní systémy.**

Základem městské dopravy jsou systémy charakteru elektrické dráhy (metro, tramvaj, trolejbus), které jsou ekonomicky vysoce efektivní, avšak jsou racionálně použitelné jen při náležitě silných přepravních prouděch.

Pro ostatní oblasti se jeví vhodné doplnit městskou hromadnou dopravu i o systémy polozávislé elektrické vozby - elektrobusy.

Děkuji Vám za Vaši pozornost.

Ing. Jiří Pohl
Engineer Senior
Siemens, s.r.o. / IC RL EN

Siemensova 1
155 00 Praha 13
Česká republika

siemens.cz/mobility